

Projektrapport
Januari, 2021

Upplevelser och behov

En undersökning för att bättre förstå barns och ungas upplevelser och behov i kontakt med Socialtjänst och Barn- och ungdomspsykiatri eller Första linjen.

PART – Preventivt arbete tillsammans

Inom PART arbetar Landskrona, Helsingborg och Region Skåne, tillsammans med andra samhällsaktörer och civilsamhällets ideella krafter, med innovation i välfärdsbygget. Målet för samarbetet är att hitta nya lösningar på gemensamma samhällsutmaningar kopplat till barn och unga samt deras föräldrar.

Inledning

Upplevelser och behov är en undersökning, med barnkonventionen som utgångspunkt, för att bättre förstå barn och ungas upplevelser och behov i kontakt med socialtjänst och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och Första linjen. Barnen och ungdomarnas berättelser utgör en viktig grund i förbättringsarbetet för barn och unga som rättighetsbärare samt hur samordnade insatser för målgruppen kan utvecklas och samverkan kan förstärkas.

PART - Preventivt arbete tillsammans (www.partinfo.se), har under 2020 haft i uppdrag att genomföra intervjuer med de frivilliga barn och unga som anmält sitt intresse. Fyra intervjuer har genomförts och barnen och ungdomarnas röster lyfts fram i fyra olika filmer. Vår förhoppning är att filmerna inspirerar till dialog i de berörda verksamheterna som leder till vidare förbättringsarbete utifrån barnens röster. Denna projektrapport beskriver PARTs uppdrag och hur det har genomförts.

Bakgrund

Utifrån förslag från representanter i lokalt samråd psykiatri, har en dialog förts om hur samverkan kan stärkas mellan socialtjänst och BUP och Första linjen, kring de barn och unga som har samtida insatser från dessa verksamheter. I november 2019 möttes representanter från socialtjänsten i Landskrona, Ängelholm och Helsingborg samt BUP och Första linjen för dialog kring detta. Diskussion fördes också om hur verksamheterna kan förflytta sig från ett organisationsperspektiv till ett tjänsteperspektiv där barnet/ungdomen förstår och aktivt deltar i sin egen utvecklingsprocess och där verksamheterna kan erbjuda ett gemensamt stöd. Detta mynnade ut i att verksamheterna ville förbättra sitt arbete med att möta barn och unga som rättighetsbärare. För att nå framgång beslutades att öka kunskapen om hur barn och unga förstår sitt sammanhang och kan sätta ord på sina behov och upplevelser av kontakt och stöd. Verksamheternas intention var att på sikt stärka samverkan mellan socialtjänst och BUP och Första linjen med barnens röster som utgångspunkt.

Uppdrag till PART

PART fick i uppdrag¹ att intervjua barn och ungdomar i åldern 5-18 år, som vill berätta om sina erfarenheter av att ha samtidig kontakt med socialtjänst och BUP eller Första linjen, och är boende i Ängelholm, Landskrona eller Helsingborg. Uppdraget innebar också att ta fram att ta fram inbjudan och information till målgruppen och deras föräldrar, information till personal som möter målgruppen, och att utforma intervjufrågor och samtalsmaterial för att skapa förutsättningar för barn och unga att berätta om sina erfarenheter. En avgränsning som gjordes av PARTs styrgrupp² var att ingående verksamheter själva ansvarade för att bjuda in barn och unga från målgruppen till intervjuer.

De etiska aspekterna diskuterades av de ingående verksamheterna i frågor om projektet skulle få en negativ inverkan på deltagande barn och unga. PART:s uppdrag var att utforma material och frågor

¹ Uppdraget kom från styrgrupp delregion nordväst: lokalt samråd psykiatri.

² PART styrgrupp består av förvaltningsdirektören från Skol- och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen och Arbetsmarknadsförvaltningen i Helsingborg samt förvaltningschefen från Individ- och familjeförvaltningen och Utbildningsförvaltningen i Landskrona.

som inte var provocerande, och om barnet/ungdomen upplevde eller påverkades negativt fanns en beredskap om hur detta skulle tas omhand.

Genomförande

Genomförandet var inledningsvis januari till juni 2020, men förlängdes året ut på grund av Corona - pandemin. Inledningsvis togs det fram inbjudan, samtyckesblankett och affischer riktade till målgruppen.

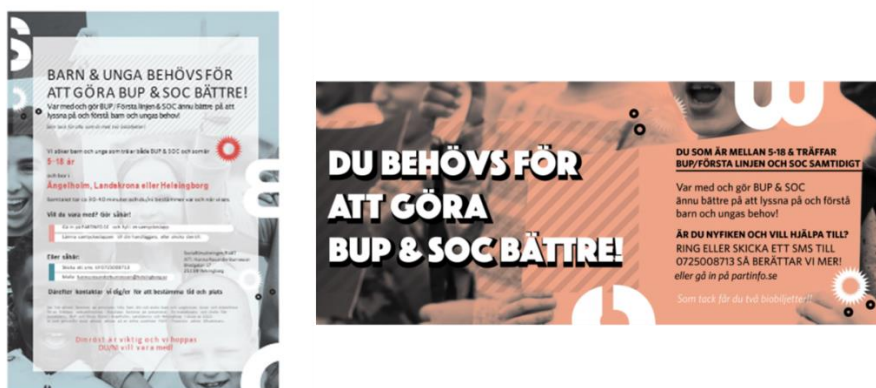

Bild 1: Inbjudan och affisch riktad till målgruppen.

Samtidigt förankrades undersökningen hos berörda chefer³, och arbetsgruppen från PART⁴ blev inbjudna till några personalgrupper för att informera om undersökningen. Även en skriftlig information om undersökningen togs fram riktad till personal. Kontakt togs också med Ystads folkhälsostrateg, som genomfört en liknande undersökning och arbetsgruppen tog del av några undersökningar som gjorts om barns röster tidigare och kunskap samt råd och tips från specialpedagoger och psykologer i Helsingborgs SkolFam team inhämtades.

Under året har viss kontakt funnits mellan verksamheterna och PART och har då handlat om att uppdatera verksamheterna om hur arbetet fortskrider. Verksamheterna ansvarade för att nå ut med inbjudan till målgruppen. På grund av svårigheter att rekrytera intervjupersoner (bla på grund av Corona-pandemin) tog även PART kontakt med olika aktörer för att nå ut med inbjudan. Dessa var Vorta Drom, diakonerna i Helsingborg, BUFFF, REKO, Free zone, barnrättsstrateger, KAA, kuratorer, Fritidssektorn, stödgrupper för barn och unga. Inbjudan gick också ut via olika kommunikationsplattformar i kommunerna.

Ett [samtalsstöd](#) arbetades fram för att intervjuerna skulle beröra samma områden. Samtalsguiden bygger på Socialstyrelsens "Bedöma barns mognad för delaktighet", "Att samtala med barn", samt "Att mötas i hälso- och sjukvård", och är indelad i sex kategorier; information, prata och bli lyssnad på, att träffas, BUP och SOC, Lita på och hoppas på.

³ Chefer inom Socialförvaltningen i Helsingborg, Individ- och familjeförvaltningen i Landskrona, Lärande och Familj i Ängelholm samt BUP och Första linjen.

⁴ Arbetsgruppen bestod av projektledare och två intervjuare från PART.

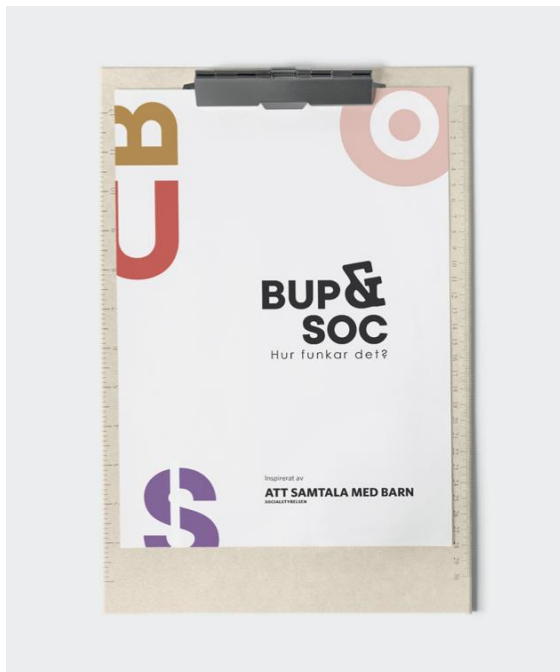

Bild 2: Samtalsstöd och de sex kategorier som samtalsstödet är indelat i.

För att underlätta för barn och unga under intervjun att berätta om sina erfarenheter så togs olika former av material fram.

Bild 3: Några exempel på material som togs fram som samtalsstöd.

Målvärdet var satt till 50 intervjuer, och för att kunna hantera intervjuerna och analysera dem, undersöktes vilket forum som fanns för att titta på och analysera berättelserna. Denna undersökning

valde att använda Miro (www.miro.com), som kan beskrivas som ett forum för att mappa digitala post-it.

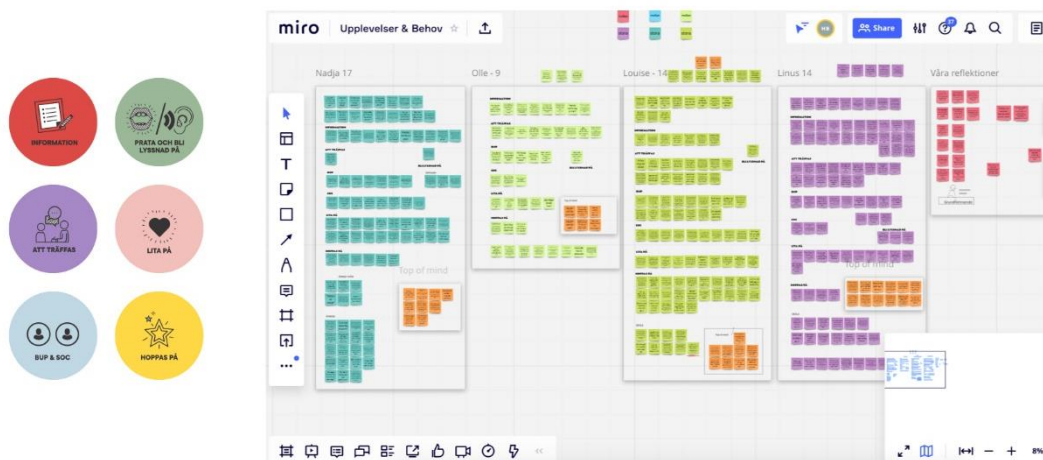

Bild 4: Mappade digitala post-it lappar i Miro.

När en person skickat in sitt samtycke eller hört av sig via SMS, tog intervjuaren kontakt för att berätta mer om undersökningen och lyssnade in önskemål om när och var intervjun skulle äga rum. I något fall har intervjuaren varit hemma hos familjen vid två tillfällen. Intervjuer har också genomförts på café samt i lokal hos socialtjänsten. Utgångspunkten har varit att barnet eller ungdomen själv skulle få avgöra detta. Frågor som ställdes under intervjun utgick från de sex kategorierna ovan och konkretiseras mer i det framtagna samtalsstödet. Efter att intervjuerna genomförts transkriberades de och mappades i Miro. De etiska aspekterna har funnits med i hela genomförandet och det har inte funnits några tecken i mötet med barnen och ungdomarna att de har påverkas negativt av samtalen.

Resultat

PART har genomfört fyra intervjuer och det som framkommer tangerar samma som visas i Barnombudsmannens "Dom tror dom vet bättre" och Maskrosbarns "S.O.C Hör du mig". Underlaget är för litet för att kunna dra slutsatser eller se mönster. Fokus har dock varit att lyfta barn och ungas röster, och därför presenteras resultatet av undersökningen i fyra olika filmer där varje berättelse lyfts fram. Vår förhoppning är att dessa filmer kan utgöra inspirationsmaterial till personal i verksamheterna att arbeta vidare på att lyfta barn och ungas röster, och fortsätta arbetet med barn och unga som rättighetsbärare.

Filmer

Filmerna är baserade på verkliga samtal, men som har redigerats för anonymisering. Det är inte den intervjuades röst som hörs i filmen och bilden på barnet/ungdomen är inte autentiska.

Klicka på bilden för att se filmerna.

Bild: Elena Stepanova – Adobe Stock

OLLE 9

Olle vet inte riktigt varför han träffar BUP och SOC. Han har förstått att BUP kan hjälpa honom med saker. Typ ett tyngdtäcke. Han hoppas på att kunna få en vuxenkompis. Det har mamma sagt är en bra sak. Han tror det blir bra för att då kommer han få hitta på kul saker. Helst ska vuxenkompisen ha familj och barn.

Han vet inte hur länge han kommer att behöva vänta men han hoppas att han får hjälp innan han blir 12. För då behövs inte vuxenkompisen längre, då är han stor nog att klara sig själv.

Bild: Valerii Honcharuk – Adobe Stock

LOUISE 14

Lousie har träffat BUP och SOC under en längre tid.

Lousie fick följa med till SOC första gången då en närstående sökte hjälp. Besöket ledde till en längre kontakt med SOC och fokus riktades snabbt mot Louise. Hennes måendet blev inledningsvis sämre efter mötet med SOC vilket gör att hon får en parallell kontakt även med BUP. Louise tycker att det är skönt att kunna prata om sitt mående.

”Jag en sådan som har lätt för att tycka om en person”.

Idag mår Lousie bra, men vågar inte avsluta kontakten med BUP för hon tror att kön för att kunna komma tillbaka är lång. Hon väntar också på en vuxen kompis.

Bild: alfa27 – Adobe Stock

LINUS 14

Linus fångas upp av en barnpsykolog när han är 2,5. Han har ätit medicin sedan han var 5. Förskolan fick ha en egen personal för att ha koll på Linus och Linus har idag flera olika diagnoser.

"Det känns ibland som att han har varit en försökskanin. Han har fått testa var enda ny medicin"

Linus har nu varit hemma i tre skolår. De har precis avslutat insatsen från habiliteringen och väntar på en skolplacering.

NADJA 17

Bild: Patyssia – Adobe Stock

NADJA 17

Najda har under flera år haft kontakt med både BUP och SOC.

"Det har varit mycket länge".

Najda har en fantastisk god erfarenhet av både BUP och SOC. "Hon kom in i mitt liv när jag behövde det" säger hon om en personal på SOC. Hon har varit i kontakt med de flesta av samhällets instanser och ser på framtiden med hoppfullhet och tillförsikt. Nadjas syskon mår fortsatt dåligt och har inte fått hjälp av BUP och SOC. Nadja fortsätter hoppas att familjen ska kunna få hjälp.

Idag har familjen ingen hjälp alls.

Reflektion

Undersökningen har pågått under 2020 och fyra barn och ungdomar har anmält sitt intresse att delta. Två av dem ville berätta för att kunna hjälpa andra och för två kan föräldrarna ha haft avgörande betydelse för deltagandet. Målvärdet var att kunna genomföra och hantera 50 intervjuer,

och på grund av ett litet underlag kan inga slutsatser dras. Vi reflekterar över att det låga antalet deltagare har påverkats av avgränsningarna som gjordes i projektet, det vill säga att ansvaret att identifiera och nå ut till målgruppen låg hos verksamheterna. Vi kan se att vi hade behövt använda oss av andra framkomliga vägar och forum för att nå målgruppen. Nästa gång kommer även mer förberedelser göras för att förstå vad det är som gör att barn eller ungdom vill berätta sina erfarenheter för oss. Tyvärr inföll denna undersökning också under Corona-pandemin, vilket har påverkat. Det är dock oklart om antal barn och ungdomar som vill delta skulle vara så mycket högre i en pandemifri tid.

Att genomföra en undersökning för att endast fånga barnet eller ungdomens perspektiv och erfarenheter kan vara utmanande. Föräldrarna är ofta involverade och insatta i sitt barns kontakt med SOC och BUP, vilket är helt naturligt, och föräldrarna har mycket erfarenheter som de själva vill berätta om. Det kan dock göra det svårt när det är barnets berättelse vi vill lyssna på men barnet har egentligen inget intresse av att delta själv, utan det är för att föräldern vill. Det kan också vara svårt att endast fånga barnets röst och inte färgas av föräldrarnas berättelser och erfarenheter.

Även om inga mönster eller slutsatser kan dras utifrån ett så litet antal intervjuer så är det som framkommit i barnen och ungdomarnas berättelser värdefulla som del i en kunskapsbank. Genom att fortsätta detta arbete och fylla på denna kunskapsbank kan vi få ännu fler insikter som gör att vi så småningom kan förbättra våra tjänster för dem som behöver samtidigt stöd från våra verksamheter.

Slutord

PARTs uppdrag har varit att undersöka barn och ungas erfarenheter av samtidig kontakt med socialtjänst och BUP eller Första linjen, och lyfta fram deras röster. Att arbeta för att lyfta barn och unga röster och se dem som rättighetsbärare är något som genomsyrar arbeten där PART är involverade. Vår ambition är att fortsätta lyfta barn och ungas röster och erfarenheter för att ytterligare stärka deras rättigheter, och för att dessa erfarenheter på sikt kan utgöra en grund eller ett perspektiv för verksamheterna att förstärka sin samverkan.

Referenser

Barnombudsmannen (2020). *Dom tror dom vet bättre*. Stockholm 2020.

Maskrosbarn (2017), *S.O.C Hör du mig*.

Socialstyrelsen (2015). Att mötas i hälso- och sjukvård. Ett utbildningsmaterial för reflektion om bemötande och jämlika villkor.

Socialstyrelsen (2015). *Bedöma barns mognad för delaktighet. Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt tandvården*.

Socialstyrelsen (2018). *Att samtala med barn. Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården*.